

Старицата

Боян Тодоров

В КАДЪР

Боян Тодоров е студент III курс в НБУ, програма „Визуални изкуства“, модул „Кино и телевизия“. Предложеният сценарий е негова курсова работа.

КАДЪР

Късен следобед. Мъж на средна възраст се разхожда по улицата. Спира пред сергия със стари книги, продават се за по един лев. Вижда книга с разкази на Едгар Алън По. Казва на продавача.

МЪЖ. Ще взема тази.

ПРОДАВАЧ. О, много добър избор. Харесва ли ви Едгар Алън По?

МЪЖ. Не съм чел нищо негово, само съм чувал за него.

ПРОДАВАЧ. О, много ще ви хареса. Особено „Сърцето“. Много хубав разказ.

Мъжът купува книгата и си тръгва.

*затъмнение
просветление*

Полутъмна стая. Късен следобед. Пердетата са спуснати. Едва-едва прониква светлина откъм единия прозорец. По средата на стаята се вижда тъмно очертание на стара жена, която седи на люлеещ се стол. Жената се люлее на стола си и си тананика с дрезгав глас.

*затъмнение
просветление*

Изведнъж чува чукане по вратата. Става и тръгва по тъмен коридор.

преливане

Отваря вратата и пред нея застава мъжът с приятна усмивка.

МЪЖ. Добър ден. Видях вашата обява за стаята, която давате под наем.
СТАРИЦА. О, да. Влезте, моля.

Мъжът влиза и затваря вратата за себе си.

затъмнение
просветление

Старицата върви пред мъжа и го води към стаята. Лицето ѝ още не се вижда. Но като сяда на люлеещия се стол, светлината, която идва от цепнатината между двете пердета, изведнъж озрява част от лицето ѝ. Той вижда много ясно: едното ѝ око е по-голямо от другото. Като орлово око. Гледа само в една точка. Мъжът инстинктивно се гърбва назад. Старицата, не забелязвайки внезапното стряскане на мъжа, казва.

СТАРИЦА. Моля, седнете.

Тя посочва към добре оправено легло. Мъжът сяда и се опитва да не гледа лицето ѝ.

СТАРИЦА. Ако искаш да живееш тук, трябва да спазваш някои правила.

МЪЖ. Съгласен съм.

СТАРИЦА. Първо: Никакво тропане след единадесет часа. Тогава си лягам. Дори най-малкото скърцане може да ме събуди.

Мъжът се престашава и вдига глава, за да погледне старицата в лицето.

МЪЖ (с лека усмивка). Няма проблем, и аз си лягам рано.

СТАРИЦА. Второ: Никакви приятели да не съм видяла тук да водиш, особено приятелки.

МЪЖ. Аз нямам приятели, нито пък приятелка.

СТАРИЦА (с повишен тон). Трето: Най-важното, не бива да се прибираш след единайсет вечер. Тогава си лягам и заключвам външната врата. Ако се прибереш след единайсет, няма да ви отворя.

МЪЖ. Няма ли да получа ключ за външната врата?

СТАРИЦА. Не, не те познавам добре. Кой знае, може да си крадец. Дам ли ти ключ, може да дойдеш, когато мен ме няма, и да ме обереш.

МЪЖ. Ами ако вас ви няма и трябва да влезна?

СТАРИЦА. Ще ме изчакаш.

Мъжът кимва глава, за да ѝ покаже, че я е разбрал. Тя бавно се надига от стола и тръгва.

СТАРИЦА. Сега ела да ти покажа твоята стая.

Мъжът става и тръгва след нея. Двамата вървят по полутъмен коридор. Под краката им скърца старият паркет. Стигат до тъмна врата.

СТАРИЦА. Това е твоята стая.

Тя посочва към стая с едно легло и бюро. До бюрото има голяма ракла за грехи. Тя сякаш заема една трета от стаята, която прилича на килия. Добре, че има малък прозорец. Прозорецът е отворен и отвън се чуват колите, които преминават край къщата.

МЪЖ. Това е перфектно за мен. Аз не обичам да спя нашироко.

Мъжът я поглежда и се усмихва. Прави се, че окото не го смуцава (в действителност го отвращава). Старицата се обръща и тръгва по обратния път.

МЪЖ. Може ли да се нанесе още сега?

СТАРИЦА. Може.

затъмнение
просветление

Мъжът лежи на леглото. Става и запалва нощната си лампа. Излиза от стаята и тръгва към тоалетната, която е в съседство със стаята на старицата. Вижда, че нейната врата е отворена. Любопитството го тласка да се приближи. Така може да види сяцото ѝ лице, защото нощната ѝ лампа свети. В ръка тя държи книга, заспала е, докато е чела. Но голямото и страшно око не спи, то е отворено. Мъжът трепва, дали не го вижда? Бързо се дръпва и тръгва към стаята си.

затъмнение
просветление

Една сутрин мъжът минава покрай тоалетната и любопитно решава да погледне. Вижда старицата пред огледалото. В отражението той вижда как тя си слага бавно и внимателно червило. Ярко червено червило. Изглежда като човешка кръв. След като го е нанесла на устните си, тя започва да прави гримаси. Бавно обръща глава към вратата на тоалетната. Тя е полуотворена и едната страна на лицето на мъжа се вижда. Тя разбира, че е наблюдавана. Усмихва се и червилото ѝ блясва. Лицето на мъжа обаче изразява отвращение. Той веднага се отдръпва от вратата.

затъмнение

просветление

Следобед. Мъжът седи в стаята си и чете разказите на Едгар Алън По. Забелязва, че между две дъски на пода има голям процеп. Може да си провреш пръстите през него. Кляка и си пхва ръката между дъските. Усеца, че една от тях е подвижна. Повдига я и вижда, че отдолу има малко помещение. Изведнъж чува тананикането на старата жена. Бързо поставя дъската на мястото ѝ и продължава да чете. Попада на разказа, който му беше препоръчал книжарят: „Сърцето“. Старицата надниква в стаята му.

СТАРИЦА. Какво четете?

Мъжът изведнъж затваря книгата. Усеца, че тя го наблюдава. Начервените ѝ устни са размазани. Скоро се е хранила. Повдига му се.

МЪЖ. Имам среща, трябва да тръгвам.

Без да я погледне, минава покрай нея и излиза от стаята. Чува се външната врата да хлопва.

затъмнение
просветление

Мъжът седи в кафене. Пие кафе. Погледът му е отнесен в пространството. Струва му се, че чува нещо познато, натрапчиво, гласа на старицата.

СТАРИЦА (отдалеч, приглушено). Какво правите? Защо сте в това кафене, а не си търсите работа? Докога ще лентяйствате?

Мъжът трепва. Оглежда се наоколо. Няма я. Продължава да пие кафе. Не, тя е тук, ето я на стола срещу него. Окото ѝ го фиксира. Размазаното червило по устните ѝ го кара да настръхне. Скача и тичешком излиза.

Привечер. Пред къщата. Натиска бравата на външната врата. Тя е заключена. Той чука. Чува натрапчивото тананикане на старицата отвътре.

МЪЖ. Госпожо, пуснете ме да вляза. Няма още осем часа.

СТАРИЦА (Отвътре). Нови правила. Отсега започвам да си лягам след осем. Къде скитате цял ден? Намерихте ли си работа?

Старицата продължава да си тананика. Мъжът, ядосан, сяда на стълбището.

затъмнение
просветление

На сутринта мъжът прави последен опит да влезе в къщата. Успява да влезе, вратата е отключена. Отива към стаята си и намира старата жена да тършува из личните му вещи.

МЪЖ. Извинете. Какво правите?

Тя се обръща към него.

СТАРИЦА (С усмивка). Само разглеждах вашите интересни неща.

Мъжът пак забелязва нейните неизбежни кървавочервени устни и огромно око. Поглежда надолу.

Старицата излиза от стаята му. Минава покрай мъжа, преди да прекрачи прага. Той рязко се отдръпва назад. Старицата затваря вратата зад себе си.

затъмнение
просветление

Нощ. Отново в ушите му звучи натрапчивото тананикане на старицата. Засилва се и започва да бучи в главата му. Скача от леглото и отива да види какво става. Защо не спи? Вижда, че тя не спи. Страшното око на бабата блести на нощната лампа. Той се вторачва в това огромно неестествено, всяващо ужас око. В главата му се ражда въпросът „Как да затворя това око?“. Това око го тормози дни наред и го вади от равновесие. Нещо отвътре го тласка, той внимателно се приближава до леглото. Грабва една възглавница и бързо я притиска върху главата на старицата. Най-после окото е затворено!

затъмнение
просветление

Мъжът лежи на пода на стаята си. Бавно се разбужда. Чуди се защо е на пода. Поглежда часовника си. Той сочи шест часа. Някой настървено чука на входната врата. Става и отива да отвори. Отваря. Пред него застават двама полицаи.

ПОЛИЦАЙ 1. Извинете, вие ли сте новият квартирант на госпожа Дончева?

МЪЖ. Да, аз съм. Какво има?

ПОЛИЦАЙ 1. Може ли да влезем вътре?

Мъжът кани полицаите вътре. Те влизат.

ПОЛИЦАЙ 1. Знаете ли къде е госпожа Дончева?

МЪЖ. Нямам представа.

Полицай 1 оглежда стаята на старата жена и пита.

ПОЛИЦАЙ 1. Това ли е нейната стая?

МЪЖ. Да това е, а моята е ето там.

Той сочи към отворената врата. Полицай 1 се запътва натам. Оглежда се и се връща.

ПЛИЦАЙ 1. Трябва да ви задам няколко въпроса.

МЪЖ. Питайте! Какво се е случило, че ме събудихте толкова рано?

ПОЛИЦАЙ 2. Как рано? Шест следобед е!

МЪЖ. Какво? Шест следобед?

ПОЛИЦАЙ 1. Дъщерята на вашата хазайка ни се обади тази сутрин и каза, че не може да се свърже с майка си. Уплашила се. Кога видяхте за последен път госпожа Дончева?

МЪЖ. Снощи.

ПОЛИЦАЙ 1. А тази сутрин къде бяхте?

МЪЖ. Както виждате, спях. Снощи бях много изморен и си легнах рано.

Мъжът вече е смутен. Какво е станало, как са разбрали?

ПОЛИЦАЙ 1. Какво има, господине?

МЪЖ. Мисля, че дочух нещо. Вие чувате ли?

Двамата полицаи се поглеждат и вдигат рамене.

ПОЛИЦАЙ 2. Аз нищо не чувам.

(Отдалеч се чува познатото тананикане на старицата.)

Мъжът се смущава още повече. Очите му се разширяват от ужас.

ПОЛИЦАЙ 1. Кога за последно видяхте госпожа Дончева?

МЪЖ. Снощи, преди да си легна.

Мъжът пак чува тананикането на старицата. По лицето му се стичат капки пот.

ПОЛИЦАЙ 1. Какво ви става?

Мъжът е безмълвен. Ослушва се.

ПОЛИЦАЙ 1. Господине, какво ви е? Питам ви отново. Кога за последно сте видели госпожа Дончева.

МЪЖ. Не, не, не съм я виждал, не, не съм.

ПОЛИЦАЙ 1. Искате ли вода?

МЪЖ (извиква). Не! Не искам.

МЪЖ. Аз я чувам, тя си тананика. Аман от нейните песни. Но как така? Не може да бъде!

ПОЛИЦАЙ 1. Какво не може да бъде?

МЪЖ. Тя е жива! Не може да бъде. Аз...

ПОЛИЦАЙ 1. Какво, какво искате да кажете?

МЪЖ. Не знам, не знам. Тя е жива. Не може да бъде. Гледа ме с нейното страшно око. Преследва ме. Досажда ми. Какво можеш да направя. Тя ме изтормози. Задуших я. Да млъкне. Затворих ѝ окото да не гледа.

ПОЛИЦАЙ 1. Вие сте я убили?

МЪЖ. Тя е жива. Ето, пак тананика. Аз просто исках да млъкне. Просто исках да не ме наблюдава.

ПОЛИЦАЙ 1. Къде е тя? Къде я скрихте?

Мъжът става и повежда полицаия към стаята си. Приближава раклата и я отваря.

МЪЖ. Вижте, тя е жива. Не чувате ли, че пее? Вижте я. Тя дори се е начервила. Тя е жива.

затъмнение

просветление

Полицаят слага белезници на мъжа. Детективът оглежда стаята и вижда на пода книгата с малките разкази на Едгар Алън По. Вижда, че с химикалка е отбелязан разказът „Сърцето.“

ПОЛИЦАЙ 2. Той е в полицейската кола, да тръгваме. Какво гържиш?

ПОЛИЦАЙ 1. Това са разкази от Едгар По. Отбелязал си е „Сърцето“. В него се разказва как един наемател удушва хазаина си, защото имал око на изрог.

После скрива трупа под дъските на пода. Когато идват полицаите, за да го разпитват, той чува сърцето на стареца да тупти. Полудява и се издава.

ПОЛИЦАЙ 2. Същата ситуация. Значи копира убийството.

ПОЛИЦАЙ 1. Да, но в този случай не е скрил тялото под дъските, защото не е могло да се побере. И неговата съвест се е пробудила така, както в разказа.

Полицаите затварят вратата зад себе си.

Край

